

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 142. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359435376/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Neapolitaneren finder i Tanken om at kunne sove under aaben Himmel, det vil sige under den varme og pragtfulde Stjernehimmel, og kunne tilbringe den svale Nat med Dans, Spil og Sang i det Fri. Men til hvert af disse forskellige Idealer af Velvære og Lykke svarer et forskelligt Indbegreb af Pligter og Dyder, som det Folk, hos hvilke de findes eller fordres, betragter som almenlydige. Det anser sig selv for det første Folk, fordi det overholder disse Pligter og besidder disse Dyder — hvad der er naturligt nok, da de er afledede af dets egne Ejendommeligheder — og det laster desuden alle de Nationer, hos hvilke de fattes.

«Hvorledes,» siger Oswald til Corinna, da han taler om England, «har De kunnet forlade Kyskhedens og Sædelighedens Hjemstavn og gøre det sunkne Italien til Deres Adoptivfædreland?» Corinna svarer: «I dette Land er vi beskedne, hverken stolte af os selv som Englænderne eller fornøjede med os selv som Franskmandene.» Det tilfredsstiller hende, paa én Gang at beskæmme det nordiske Puritanerhovmød og den franske Forfængeligheds Frygt for at blive latterlig, ved den ligefremme Naturlighed, som det italienske Folk selv i sin Fornedrelse har bevaret. Hun tegner med fine og sande Træk den rørende Troskyldighed, hvormed Følelsen i Italien giver sig til Kende: Ingen stiv Tilbageholdenhed som i England, intet Koketteri som i Frankrig, Kvinden vil her kun bebage den, hun elsker, og finder det ligegyldigt, om Alverden faar det at vide. En af Corinnas Venner kommer efter nogen Tids Fraværelse tilbage til Rom og lader sig melde hos en fornem Dame. Tjeneren kommer ud og svarer: «Prinsessen modtager ikke i denne Tid, hun er i daarligt Humør, hun er *inamorata* (forelsket).» Corinna viser, hvor skaansomt Kvinden bedømmes i Italien og hvor aabent hun er sine Følelser bekendt. En fattig Pige dikterer paa aaben Gade Skrивeren et Kærlighedsbrev til sin Elsker, og Manden nedskriver det med største Alvorlighed, dog aldrig uden af sit Eget at tilføje alle de officielle Formler, som det hører til hans Haandværk at kende. Den stakkels Soldat eller Arbejder modtager saaledes et Brev, i hvilket mange ømme Forsikringer befinder sig i en Ramme af «Højstærede Samtidige!» og «Deres med Agtelse ærbødige» o. s. v. *Corinna's* Skildring er her fuldkomment sand. Jeg har ved et Tilfælde selv set den Slags Breve. Og paa den anden Side synes Lærdom hos Dattidens italienske Kvinde ikke at have været noget Usædvanligt.

En Franskmand, der kalder en kundskabsrig Kvinde Pedant, faar i Bogen Svaret: «Hvad ondt er der i, at en Kvinde kan Græsk?»

Corinna mangler da heller ikke Blik for, at den officielle Hævden af Pligt og Moral i Norden er grundet paa den største Raahed med Hensyn til alle de Tilfælde, i hvilke Samfundsloven engang er brudt. Hun viser, hvorledes Manden i England ikke agter noget Løfte eller noget Forhold uden det som retsligt er ført til Protokols, og hvorledes der i det strenge England til Helligheden af Ægteskabet, til det ulastelige Liv i Hjemmet svarer den skamløseste og mest bestialske Prostitution, som den personlige Djævel svarer til den personlige Gud. I Modsætning her- til siger hun med kvindelig Forsigtighed og Blufærdighed, men dog med Bestemthed: «De huslige Dyder udgør i England Kvindernes Hæder og Lykke, men hvis der er Lande, i hvilke Kærlighed træffes udenfor Ægteskabets hellige Baand, saa er blandt disse Lande det, hvor der tages mest Hensyn til Kvindens Lykke: Italien. Mændene har der dannet sig en Moral for de Forhold, der falder udenfor Moralen, en Hjertets Domstol.» Det er dette Tribunal, som fik Domskraft ved Middelalderens Kærlighedshoffer; det er dette, som slaar Byron saa stærkt, da han i Italien træffer et det engelske aldeles modsat, men iøvrigt fuldstændigt Moral-system. Og som altid forsøger hun ogsaa her at føre disse mildere Sæder tilbage til Landets milde klimatiske Forhold. Hun siger: «Hjertets Forvildelser indgyder her mer end andensteds en overbærende Medlidenhed. Jesus har jo sagt om Magdalene: Meget vil blive tilgivet hende, fordi hun har elsket Meget. Disse Ord er blevene udtalte under en ligesaa smuk Himmél som vor; denne samme Himmél anraaber for os om Guddommens Barmhertighed.»

Corinna, som selv er Katolik, lærer den protestantiske Skotte, der elsker hende, at forstaa den italienske Katolicisme: «Da Katolicismen her ikke har høvt nogen anden Religion at kæmpe med, har den faaet et Præg af Blidhed og Overbærenhed som intet andet Sted, medens derimod Protestantismen i England for at tilintetgøre Katolicismen dér har maattet væbne sig med den største Strengthed i Grundsætninger og i Moral. Vor Religion formaar ligesom den antike at besjæle Kunstnerne, at beaande Digtterne og udgør saa at sige en Del af alle vort Livs Nydelser, medens Eders, der maatte indordne sig i et Land, i hvilket For-